



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 43/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť E. R., K., zastúpenej advokátom JUDr. A. K., M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 6 C 299/2001-737 z 30. apríla 2007, rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co 85/2007-835, 25 Co 115/2007, 25 Co 116/2007 z 5. decembra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 113/2011 z 29. septembra 2011 a takto

rozhodol:

Sťažnosť E. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2012 doručená sťažnosť E. R., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. A. K., M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl.

46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 C 299/2001-737 z 30. apríla 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 85/2007-835, 25 Co 115/2007, 25 Co 116/2007 z 5. decembra 2007 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 113/2011 z 29. septembra 2011 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v právnej veci žalobcu I., spol. s r. o., proti žalovaným 1. E. R. (sťažovateľke, pozn.) a 2. Ing. A. Z., za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovaných 1. L. Z. a 2. P. R., o neúčinnosť právnych úkonov svojím rozsudkom „... určil, že kúpna zmluva z 8. decembra 1999 uzavretá medzi P. R. na strane predávajúceho, E. R... a Ing. A. Z... na strane kupujúcich... je voči žalobcovi právne neúčinná. Ďalej súd určil, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R... a zmluva o zriadení vecného bremena uzavretá dňa 27. marca 2000... sú voči žalobcovi právne neúčinné. Žalované 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 1 000,- Sk v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Ďalej ich súd zaviazal zaplatiť na účet okresného súdu náhradu trov štátu 1 009,- Sk, tiež v lehote 3 dní...“.

Krajský súd na odvolanie sťažovateľky ako žalovanej 1, žalovanej 2 a manžela sťažovateľky ako vedľajšieho účastníka 2 svojím rozsudkom „... rozsudok súdu prvého stupňa v časti určenia právnej neúčinnosti kúpnej zmluvy z 8. decembra 1999... voči žalobcovi zmenil tak, že žalobu zamietol. V časti týkajúcej sa určenia právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.“. Ďalej krajský súd svojím rozsudkom rozhodol o odvolaniach účastníkov proti výroku rozsudku okresného súdu o trovách štátu, rozhodol, že o trovách

odvolacieho konania rozhodne samostatným uznesením, a rozhodol tiež o odvolaniach žalobcu proti uzneseniam okresného súdu o vyrubení súdnych poplatkov.

Sťažovateľka ako žalovaná 1 a manžel sťažovateľky ako vedľajší účastník 2 podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré podľa jeho obsahu smerovalo proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku krajského súdu (ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu v časti „*určenia právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi*“). Dovolatelia odôvodňovali svoje dovolanie nesprávnymi skutkovými a právnymi závermi v rozsudku okresného súdu a v rozsudku krajského súdu v časti „*určenia právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi*“.

Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky a vedľajšieho účastníka 2 ako neprípustné.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie ňou označených práv rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu z dôvodu, že podľa nej nie sú správne ich skutkové a právne závery, pokiaľ ide o „*určenie právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi*“.

Podľa sťažovateľky teda nie sú správne skutkové a právne závery v rozsudku okresného súdu odobrené potvrdzujúcim výrokom v rozsudku krajského súdu v časti „*určenia právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi*“. Z obsahu sťažnosti možno ustáliť, že sťažovateľka namieta aj nesprávnosť záverov najvyššieho súdu, pokiaľ ňou namietanú nesprávnosť skutkových a právnych záverov v označenej časti najvyšší súd nevyhodnotil ako dôvod prípustnosti a dôvodnosti jej dovolania proti rozsudku krajského súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Sme toho názoru, že Okresný súd Komárno a následne Krajský súd v Nitre rozhodol v danej veci na základe nedostatočne zistenom právnom stave a v rozpore s platným znením Občianskeho zákonníka. Žalobca sa v tomto konaní domáhal rozhodnutia podľa ust. § 42a Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa ods. 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu neúčinné.

Podľa § 42a ods. 2, 3 Obč. zák., odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 – 117 OZ) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať...

Dovoľujem si uviesť niekoľko faktov a dôkazov ktoré preukazujú, že Okresný súd v Komárne ako i Krajský súd v Nitre a v neposlednom rade i Najvyšší súd SR pri svojom rozhodnutí pochybili a vychádzali z nedostatočne zisteného právneho stavu a v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

- Sťažovateľka... sa na Okresnom súde v Komárne vo forme návrhu doručeného OS dňa 4. 1. 2000 domáhali, aby súd zrušil ich BSM počas trvania manželstva podľa ust. § 148 ods. 2 Obč. zák. Okresný súd v Komárne rozsudkom zo dňa 28. 01. 2000 v konaní č. 6 C 3100-17 návrhu vyhovel a zrušil bezpodielové spoluvlastníctvo manželov P. R. a E. R. rod. N.

- Následne dňa 27. 03. 2000 uzavreli v písomnej forme „Dohodu o vysporiadaní BSM“ a uzatvorili zmluvu o zriadení vecného bremena. Dohodou si usporiadali všetok majetok ktorý nadobudli do času zrušenia BSM súdnou cestou.

- To znamená že tak vykonal v čase, keď o súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Brne nemali ani najmenšiu vedomosť. Krajský súd v Brne konal až v roku 27. 6. 2001, kedy rozsudkom potvrdil zmenkový platobný rozkaz zo dňa 27. 03. 2000 č. j. 3 Sm 395/99-21. Teda zmenkový platobný rozkaz bol vydaný až 4 mesiace po podaní návrhu

na vklad do katastra nehnuteľností v K. po predchádzajúcom zrušení BSM za trvania manželstva a vyporiadania spoločne nadobudnutého majetku.

Som preto toho názoru, že v tomto prípade, teda pri vyporiadaní BSM za trvania manželstva moji klienti v žiadnom prípade neporušili ustanovenia Občianskeho zákonníka o čom svedčí i rozsudok Okresného súdu v Komárne na základe ktorého prišlo k zrušeniu BSM za trvania manželstva a teda nič nebránilo v tom čase aby si spoločne nadobudnutý majetok i usporiadali...

Okresný súd Komárno ako i Krajský súd v Nitre, vážne pochybil pri rozhodovaní o právnej účinnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi predávajúcim P. R. a kupujúcimi – Ing. A. Z. a E. R., ktorej predmetom bola nehnuteľnosť – nadstavba porážkárne súp. č. 523 na prc. Č. 5481/6 vednej u Správy katastra K., zapísanej na LV č. 1140, k. ú. I. – zastavaná plocha ku ktorej bol vklad povolený pod. č. V 3340/99 dňa 15. 12. 1999. Je preukázané a dokladmi doložené, že túto nehnuteľnosť kupoval P. R. v čase keď bol členom združenia, teda kupovali ju ako podnikatelia s vlastným IČO a preto táto nehnuteľnosť v žiadnom prípade nespadá do BSM manželov. To znamená, že nebolo potrebné zužovať BSM vo forme notárskej zápisnice v zmysle ust. § 143a Obč. zák. a preto sa nejednalo o obchádzanie zákona a tento právny úkon nebol urobený v rozpore s ust. § 39 Obč. zák.

V priebehu dokazovania na Okresnom súde Komárno, sme niekoľko krát poukázali na tú skutočnosť, že k vysporiadaniu BSM medzi manželmi za trvania manželstva neprišlo v úmysle krátiť v tom čase relatívneho veriteľa, ale bolo tak urobené z dôvodu, že P. R. bol v tom čase veľmi vážne a ťažko chorý, dlhodobo sa liečil, prekonal veľmi ťažké operácie hrubého streva a prežil vlastne len preto, že ako bývalý športovec bol trénovaný a fyzický dobre disponovaný. Teda k vyporiadaniu BSM prišlo preto, že chcel s majetkom naložiť za svojho života a domnievam sa, že v tom nie je ani nič protiprávne a najmä i preto, že o súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Brne nemali manželia R. žiadnu vedomosť, a vedomosť ani nemohli mať, lebo je preukázané, že žiadnu zmenku P. R. nepodpisoval a teda nemal vedomosť o dlhu voči pánovi Ing. S. Samozrejme tieto skutočnosti sme tak slovné ako i dokladmi preukazovali, žiaľ nebol na túto veľmi vážnu skutočnosť zo strany súdov braný zreteľ a rozhodli aj napriek tomu, že predmetnú zmenku nikto nikde nevidel, doložená do spisu je a aj bola len kópia zmenky.

Okresný súd v Komárne ale i Krajský súd v Nitre vlastne v priebehu dokazovania sa zaoberali dôkazmi ktoré nemali súvis s meritom veci, nemali záujem na tom aby bolo preukázané, že návrh žalobcu voči mojím klientom je irelevantný a vlastne nechceli jeho návrh zamietnuť. Takto bolo vedené konanie na Okresnom súde, na túto skutočnosť sme opakovane poukazovali, namietali sme zaujatosť sudkyne, žiaľ žiadne argumenty nepomáhali a rozhodli tak ako sme vlastne predpokladali, že v časti týkajúcej sa mojich klientov o vypořádání BSM bolo návrhu vyhovené a Krajský súd v Nitre potvrdil rozsudok Okresného súdu v Komárne. Veľmi interesantné je, že pri prevode nehnuteľnosti – porážkarne v k. ú. obce I. neprišlo zo strany môjho klienta ku kráteniu veriteľa, ale pri vypořádání BSM už prišlo ku kráteniu veriteľa, pritom pri prevode nehnuteľnosti – porážkarne v k. ú. obce I. sa jednalo vlastne o spoločný majetok oboch žalovaných – vedľajších účastníkov konania a napokon tento majetok zostal i po rozsudku Krajského súdu v Nitre v podielovom spoluvlastníctve oboch žalovaných v prvom a druhom rade. Môžeme sa len domnievať, prečo tak rozhodol Okresný súd Komárno a aj Krajský súd Nitra. Keby bol tak Okresný súd Komárno ako i Krajský súd Nitra potvrdili, že právne neúčinná je zmluva o kúpe a predaji nehnuteľností v kat. území I., tak by boli obe účastníčky konania zaviazané k úhrade finančných prostriedkov v prospech navrhovateľa solidárne (zrejme by prišlo k predaju nehnuteľností v exekučnom konaní) ale súdny exekútor odmietol uspokojenie oprávneného odpredajom týchto nehnuteľností, hoci rozsudkom Krajského súdu Brno sú zaviazaní obaja k náhrade týchto finančných prostriedkov v rovnakej miere, ale začal exekučné konanie len voči sťažovateľke a jej manželovi vo forme odpredaja rodinného domu a prevádzkarne. Pokiaľ je nám známe, voči p. Ing. Z. a jej manželovi je len formálne vedené exekučné konanie. I z toho je možné usudzovať, že súdy konali zaujato, nespravodlivo a účelovo...

navrhovateľ p. Ing. S. ihneď po právoplatnosti uznesenia Krajského súdu Nitra ešte vo väčšej miere, začal voči P. R. a jeho manželke exekučné konanie pod sp. zn. EX 2275/2003 vedené na Okresnom súde Komárno. Exekučné konanie vedie p. JUDr. J. I. – súdny exekútor... Je skutočne zarážajúce, že exekútor vedie exekučné konanie len proti mojej klientke resp. jej manželovi hoci rozsudkom Krajského súdu v Brne boli zaviazaní k úhrade 2 000 000 Kč s príslušenstvom tak P. R. ako i p. Z...»

Sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby o jej sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky p. E. R., rod. N., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 6 C 299/2001 a rozsudkom Krajského súdu Nitra sp. zn. 25 Co 85/2007, 25 Co 115/2007, 25 Co 116/2007 uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn.2 Cdo 113/2011, bolo porušené.

Odkladá sa vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia vedené na Okresnom súde Komárno sp. zn. 6 C 299/2001, rozhodnutie Krajského súdu Nitra sp. zn. 25 Co 85/2007, 25 Co 115/2007, 25 Co 116/2007, a na tieto rozhodnutia nadväzujúce exekučné konanie sp. zn. EX 2275/2003 vedené na Okresnom súde Komárno.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol jej dovolanie ako neprípustné.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu

Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu a jeho rozsudok boli preskúmateľné na základe dostupného opravného prostriedku (prípustného odvolania), ktoré sťažovateľka aj využila, a preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, I. ÚS 275/2010).

Zo sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľka vidí porušenie svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v tom, že krajský súd v napadnutom rozsudku potvrdil rozsudok okresného súdu v časti „*určenia právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi*“, čím odobril a osvojil si podľa nej nesprávne skutkové a právne závery okresného súdu. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vyslovil podľa sťažovateľky nesprávne a arbitrárne skutkové a právne závery, pokiaľ ide o posúdenie prípustnosti dovolania ňou podaného proti rozsudku krajského súdu (proti jeho potvrdzujúcemu výroku) a jej dôvodnosti.

Podľa aktuálnej judikatúry ústavného súdu v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie tejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09).

V súlade s uvedenou aktuálnou judikatúrou a vzhľadom na to, najvyšší súd sa nezaoberal meritórnym preskúmaním postupu a rozsudku krajského súdu na základe sťažovateľkou podaného dovolania, ktoré bolo odmietnuté ako procesne neprípustné, bola zachovaná v tomto prípade lehota na podanie sťažnosti proti tomuto rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní.

A. K rozsudku krajského soudu

Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd nezistil, že by okresným súdom aplikovaný postup pri hodnotení dôkazov, s ktorým sa krajský súd stotožnil, boli v takom rozpore s vykonaným dokazovaním, ktorý by mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Naopak, ide o skutkové a právne závery, ktoré sú podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnené, t. j. tak, ako to vyplýva z požiadaviek základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nezistil, že by napadnutý rozsudok krajského súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Krajský súd sa podľa názoru ústavného súdu dostatočne vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľky a náležite odôvodnil svoje závery, keď v rozsudku uviedol: «V zmysle § 42a ods. 2 OZ odporovateľným je taký právny úkon dlžníka, ktorý urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy; v tomto smere tvrdenie a dôkazné bremeno nesie veriteľ. Preukázanie úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, pokiaľ „druhou stranou“ sú osoby dlžníkovi blízke. V takomto prípade zákon predpokladá úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa (prezumpcia vedomosti) a je na osobách dlžníkovi blízkych preukázať, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v dobe právneho úkonu nemohli poznať ani pri náležitej starostlivosti. Tvrdenie blízkej osoby, že o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa nevedela, a ani nemohla vedieť, samo o sebe nepostačuje k jej úspešnej obrane; musí totiž preukázať, že sa tak stalo, i napriek tomu, že vyvinula starostlivosť, aby tento úmysel dlžníka poznala a išlo o náležitú starostlivosť.

Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba dlžníkovi blízka vykonala, vzhľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka, takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovateľného právneho úkonu z objektívneho hľadiska musel byť, z ich výsledkov poznala, t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela. Zákon totiž od osôb blízkych dlžníkovi vyžaduje, aby sa pri

právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch, ktoré dlžník urobil v jej prospech týmto spôsobom presvedčila, že právny úkon neukracuje veriteľa dlžníka, a vedie ju k tomu, aby nerobila právne úkony na ujmu práv veriteľov dlžníka. V prípade, že sa tak nezachová, musí byť uzročená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky tiež z majetku, ktorý na základe takéhoto právneho úkonu od dlžníka nadobudla...

Vo vyhovujúcej časti, ktorou súd prvého stupňa určil, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a Zmluva o zriadení vecného bremena uzatvorená dňa 27. 3. 2000 (ďalej len dohoda) sú voči žalobcovi právne neúčinné, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil. V tejto časti prvostupňový súd vo veci náležite zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver, ktorý si odvolací súd v plnom rozsahu osvojil.

Bezpochyby žalobca v konaní splnil svoju dôkaznú povinnosť, keď tvrdil a preukázal, že voči vedľajšiemu účastníkovi v 2/ rade mal vymáhateľnú pohľadávku, čo dokladujú zhora citované právoplatné rozhodnutia súdov. Vzhľadom na ich záväznosť pre účastníkov a pre všetky orgány (§ 159 ods. 2 OSP) je preto tvrdenie žalovaných a vedľajších účastníkov o neexistencii zmenky v posudzovanej veci právne irelevantné. Rovnako tak žalobca preukázal, že k uzatvoreniu dohody došlo v posledných troch rokoch a že ňou bolo ukrátené uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu. Na základe spornej dohody žalovaná v 1/ rade totiž z majetku nadobudnutého za trvania manželstva s vedľajším účastníkom v 2/ rade získala do výlučného vlastníctva všetky hnutelné a nehnuteľné veci v celkovej hodnote 4.150.720 Sk (po odpočítaní úveru v hodnote 3.210.720 Sk), oproti vedľajšiemu účastníkovi v 2/ rade, ktorému pripadli úspory len vo výške 1.000.000 Sk. Za situácie, že v konaní vedenom na OS Komárno pod sp. zn. NcE 123/01, ako i exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom JUDr. P. Š. pod sp. zn. EX 499/02 bolo potvrdené, že pohľadávku žalobcu nemožno uspokojiť z majetku vedľajšieho účastníka v 2/ rade pre jeho nemajetnosť, uzatvorená dohoda takto nesporne pohľadávku žalobcu ukracuje.

Na druhej strane, účastníčkou tejto dohody bola žalovaná v 1/ rade, ktorá ako manželka vedľajšieho účastníka v 2/ rade (dlžníka) v zmysle § 116 OZ je osobou jemu blízkou. Keďže zákon v takomto prípade úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa predpokladá, bolo práve na žalovanej v 1/ rade preukázať, že tento úmysel vedľajšieho účastníka v 2/ rade

v dobe uzatvorenia dohody nemohla aj pri náležitej starostlivosti poznať. Opierajúc sa o vyššie popísaný rozbor „náležitej starostlivosti“ a skutkové zistenia, i odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná v 1/ rade v tomto smere dôkazné bremeno neuniesla. Jej tvrdenia, ohľadne nevedomosti o úmysle vedľajšieho účastníka v 2/ rade ukrátiť žalobcu v zhode s prvostupňovým súdom vyhodnotil ako účelové a nevierohodné. Samotná skutočnosť, že žalovaná v 1/ rade sa rozhodnutím Obvodného úradu Komárno, živnostenské oddelenie zo dňa 6. 9. 1993, č. j. Žo 8144/1993 stala zodpovednou zástupkyňou vedľajšieho účastníka v 2/ rade pre výrobu mäsa, mäsových výrobkov – mäsiarstvo a údenárstvo, predpokladá jej reálnu vedomosť o aktivitách vedľajšieho účastníka v 2/ rade pri jeho podnikaní. I napriek závažnému ochoreniu vedľajšieho účastníka v 2/ rade, na ktoré sa žalovaná v 1/ rade odvolávala, k zániku jeho živnostenského oprávnenia došlo až dňom 4. 9. 2001. Okrem toho, žalovaná v 1/ rade mala v tejto oblasti skúsenosti už z vlastného samostatného podnikania, ktoré vykonávala na základe živnostenského oprávnenia vydaného Obvodným úradom Komárno, živnostenské oddelenie dňa 15. 1. 1993, č. j. Žo 5407/1993. Neobstojí ani poukaz žalovanej v 1/ rade na dlhodobé neusporiadané manželské spoluzitie s vedľajším účastníkom v 2/ rade pred uzatvorením dohody. Jeho vierohodnosť vyvracajú výpovede samotnej žalovanej v 1/ rade a vedľajšieho účastníka v 2/ rade v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 6C 3/2000, v ktorom sa domáhali zrušenia ich bezpodielového spoluvlastníctva za trvania ich manželstva. Na pojednávaní dňa 28. 1. 2000 obaja zhodne potvrdili, že žijú spoločne a spoločne užívajú i veci patriace do BSM. V neposlednom rade i zriadenie vecného bremena v prospech vedľajšieho účastníka v 2/ rade, spočívajúce v jeho práve neobmedzeného doživotného užívania všetkých nehnuteľností nadobudnutých žalovanou v 1/ rade (nielen domovej), nenasvedčuje proklamovanému rozvrátenému manželskému spoluzitiu. Na záver odvolací súd len dodáva, že i v prípade, pokiaľ by si vedľajší účastník v 2/ rade uzatvorením dohody plnil i svoj „morálny záväzok“ voči žalovanej v 1/ rade, vzhľadom na jeho život ohrozujúce ochorenie, zákon v takejto situácii od žalovanej v 1/ rade ako blízkej osoby vyžaduje, aby vynaložila náležitú starostlivosť a presvedčila sa, že dohoda neukracuje žalobcu ako veriteľa vedľajšieho účastníka v 2/ rade. Nebolo totiž povinnosťou žalovanej v 1/ rade trvať na splnení takéhoto záväzku zo strany dlžníka a zmluvu s ním uzatvoriť...»

V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

B. K uzneseniu najvyššieho súdu

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

Podľa § 237 OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

V zmysle § 241 ods. 1 a 2 OSP procesne prípustné dovolanie je možné odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V relevantnej časti svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že «Dovoláním žalovanej 1/ a vedľajšieho účastníka 2/ je jednoznačne napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti, v ktorej rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, t. j. v časti týkajúcej sa určenia právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov P. R. a E. R. a zmluvy o zriadení vecného bremena z 27. marca 2000 voči žalobcovi. Súd prvého stupňa v tejto časti žalobe vyhovel a odvolací súd tento výrok rozsudku súdu prvého stupňa potvrdil. V zásade platí, že súd posudzuje každý úkon účastníka podľa obsahu. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolaním nie je napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu... Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné...»

neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p...

Navrhovateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O. s. p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolatelia v dovolaní tvrdili, že súd prvého stupňa a odvolací súd nesprávne posúdili nielen skutkový ale aj právny stav veci.

K uvedenej námietke dovolaateľov spochybňujúcej posúdenie skutkových zistení dovolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/. O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného a vyhodnoteného dokazovania...

Na ďalší dovolací dôvod dovolaateľov, ktorý mal spočívať v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, dovolací súd taktiež nemohol prihliadať, pretože by sa ním mohol zaoberať, len ak by dovolanie bolo prípustné...

Právnym posúdení veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p... Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantným dovolacím dôvodom len v prípade procesne prípustného dovolania, samo však prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nezakladá.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalovanej 1/ a vedľajšieho účastníka 2/ odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu...».

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako procesne neprípustné.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Pokiaľ sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ňou podaného dovolania nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2012